

Na tabana qo ena veivosakitaki kina na taro bibi mo taroga, na ivolatukutuku eso e gadrevi kei na vei kalawa tarava vei ira na vakasamataka tiko mera tauyavutaka ga vakataki ira na nodra isoqosoqo ni veivuke ena iwaseswase ena itikotiko.

Ena gadrevi beka meu tauyavutaka e dua na iwaseswase vou?

Me duri e dua na isoqosoqo ena gadrevi kina na gauna, ilavo kei na veivuke tale eso. Ni bera ni o tekivutaka e dua na iwaseswase vou, mo na taroga mada:

- ▶ E tiko beka eso tale na isoqosoqo ni veivuke au rawa ni cakacaka vata kei ira? [Vakasaqaraqara ena Rejisita ni iSoqosoqo ni Veivuke](#) mo raica kina na isoqosoqo ni veivuke era cakava na cakacaka vata ga o vinakata, me kua ni tokaruataki e dua na isoqosoqo.
- ▶ E tiko eso tale na sala me vakayacori kina na noqu inaki? Mo vulica na veika me baleta na [vakarautaki ni veivuke vakailavo e galala mai na ivakacavacava kei na nomu cakacaka vata kei na dua e vakarautaka na veitokoni vakailavo mo veivuke kina ena itikotiko.](#)
- ▶ Sa donu beka o ira keitou cakacaka vata? Ena vinakati e dua na iwaseswase ena dui ivakatagedegede ni vuli era kila: na cicivaki ni iwaseswase, na [ivakatagedegede ni kena vakarautaki na ripote](#) kei na [kena qaravi na isoqosoqo ni veivuke e rejisitataki.](#)

iTuvatuva vakalawa

Ke dou vakatulewataka me tauyavu e dua na iwaseswase, e rawa ni dou vakatulewataka na ituvatuva vakalawa dou na vakamuraia. Keitou sa vakarautaka e dua na [webinar ena dui ituvatuva](#) e tiko me veivuke mo dou kila na vakatutu eso e rawa ni dou digitaka. Na [Community Resource Kit](#) kei na [Community Law Manual](#) e dua na ivukevuke ena yaga tale ga ena nomudou vakatulewa. Na Te Puni Kokiri e vakarautaka na itukutuku ena [ituvatuva ni isoqosoqo vaka Māori](#).

Lawa

Na ikalawa tarava ena vinakati mo dou vola e dua na ivola ni lawa – e kilai tale ga me lawatu se trust deed. Na nomudou [ivola ni lawa](#) ena gadrevi me na [yacova na ivakatagedegede e gadrevi me rawa ni okati me isoqosoqo ni veivuke](#).

iTukutuku yaga:

- ▶ Na Trust ni isoqosoqo ni veivuke e rawa ni vakayagataka na [Sabolo ni Trust Deed ni iSoqosoqo ni Veivuke kei na iDusidusi ena kena Lawa Yadua](#). Qo na kena ivolavolai e rawa ni download qai veisautaki:
- ▶ Na iSoqosoqo Leweni Vakailawalawa e rawa ni vakayagataka na [Vakarautaki ni Lawatu – e dua na ivukevuke ena initaneti mo ‘cakava vakataki iko’](#) ena kena volai kei na dikevi ni lawa ni isoqosoqo.
- ▶ Kevaka o vinakata na kena vakasukai lesu mai na ivakacavacava ena Inland Revenue, na lawa ni nomu isoqosoqo me vakamacalataka ni ilavo e soli [taucoko se vakatabakidua na](#) kena inaki me veivuke e Niusiladi. Mo kila e levu tale ena website ni [Inland Revenue](#).

Cokoti vata

Ke dou mani vakatulewataka me cokoti vata nomudou iwasewase (me vaka na isoqosoqo cokovata, trust se kabani), ena vinakati mo dou vakauta e dua na ivolakerekere ina [Valenivolavola ni Kabani](#) ni bera ni dou rejisita me isoqosoqo ni veivuke. Wilika na neitou blog ena initaneti mo kila e levu tale na ka e vauca na isoqosoqo cokovata.

- ▶ [Rejisita ni iSoqosoqo ni Veivuke](#)
- ▶ [Rejisita ni iSoqosoqo Cokovata](#)
- ▶ [Rejisita ni Kabani](#)

Na isoqosoqo cokovata ena dau soli na nodra New Zealand Business Number (NZBN) ni oti na kena rejisita ena Valenivolavola ni Kabani. Na isoqosoqo e sega ni cokovata, e rawarawa na kena vakarautaki e dua na ivola kerekere ni NZBN ni nomu isoqosoqo e sega ni saumi ena [website ni NZBN](#). Wilika na neitou [blog ena veika mera kila na isoqosoqo ni veivuke me baleta na NZBN](#).

Ena vinakati tale ga e dua na naba vei ratou na Tabana ni iVakacavacava. O rawa ni [kila e levu tale na itukutuku ena kena ituvatuva ena nodratou website](#). Na itukutuku qo e baleti ira era via tuvanaka e dua iwasewase rawarawa ga ena itikitiko. Ke tiko eso na ivukevuke vei kemudou qai dou vinakata mo dou voli qele se vakacakacakataki ira eso, keitou vakatura mo dou veivosaki kei na dua na loya.

Na gauna sa tiko kina na ivola ni lawa, dou sa vakadeitaka tale ga mo dou cokovata, sa qai rawa ni dou vakatulewataka mo dou rejisita me dua na isoqosoqo ni veivuke ni dou raica na tabana e baleta na [kena vinaka kei na itavi e vauca na isoqosoqo ni veivuke kei na vakavakarau ina rejisita](#).

iVukevuke yaga

▶ iVukevuke ena iTikitiko

Na [iVukevuke ena iTikitiko](#) e dua na ivukevuke e bau titobu toka ena [CommunityNet Aotearoa](#). E dua na idusidusi ni kena tauyavutaki kei na cicivaki ni wasewase ena itikitiko e Aotearoa Niusiladi. E vakarautaki vei ira na itikitiko, bolecakacaka kei na iwasewase ni iwi/Māori qai yaga vakalevu ena iwasewase ni veiliutaki, ira na vakaillesilesi kei ira na bolecakacaka. E kovuta na: Kena tauyavutaki, Tuvanaki, iTuvatuva ni iSoqosoqo, Veiliutaki, Lawa, Bose vata, Qaravi ni Veika Vakailavo, Maroroi ni iTukutuku, Kumuni ni iLavo ni Veivuke, Cakacaka kei na Tabana ni Veitaratara.

▶ NZ Navigator

Na [NZ Navigator](#) e dua na ivakarau ni veidikevi ena initaneti e vakarautaki vei ira na iwasewase ena itikitiko. E rawa ni dou vakayagataka me dikevi kina na veika e kaukau kina nomudou iwasewase kei na tikina e malumalumu kina ena ciwa na duidui vanua – vanua e muria, veiliutaki, iliuliu, ira na tamata, isoqosoqo, veika vakailavo, tabana ni veitaratara, dikevi ni veika eso kei na veiwekani. Ni dou sa vakacavara na veidikevi, ena vakau yani ena imeli e dua na ripote e volai vakamatailalai ena vakamacalataka na ivakasala kei na ivukevuke eso (wili kina na ituvatuva me muri) me tokoni iko ena kena vakarautaki na nomudou iwasewase.

Eso tale na ivukevuke yaga

- ▶ Na [CommunityNet Aotearoa](#) ena vanua ni itukutuku ena initaneti e Niusiladi qai tu kina e levu sara na ivukevuke yaga e vakarautaki me vaqacotaka na iwasewase kei na itukutuku raraba.
- ▶ Na [Community Law New Zealand](#) e vakarautaka na [iVukevuke ena iTikotiko](#) – e tu kina na ivukevuke yaga ni veika vakalawa. E vakatabakidua vei ira era via tauyavutaka e dua na iwasewase vou (se vei ira na via veisautaka eso na ka) qai vakarautaka na itukutuku ena kaukaua vakalawa kei na itavi e salavata.
- ▶ E vakarautaka na [Sport New Zealand Ihi Aotearoa](#) na ivakasala yaga eso ni veiliutaki me vukea na nomudou cicivaka nomudou iwasewase. Eratou vakarautaka na vuli sega ni saumi [ena initaneti ena ulutaga e vauca na veiliutaki](#) me vakarabailevutaka nomudou kila me baleta na veiliutaki. Kevaka dou vinakata e dua na ka e lekaleka cake, rai ena [itukutuku ni Governance Lite](#).
- ▶ Na [Socialink](#) e tiko kina na ivukevuke yaga dina e rawa ni tabaki. Na ulutaga eso me vaka na [tuvatuva vinaka, qaravi ni veika vakailavo, veiliutaki](#) vaka kina na [tiko bulabula kei na tataqomaki](#).
- ▶ Na [Wheelhouse](#) e vakarautaka na itukutuku, veitokoni, ivakasala kei na veivakavulici me vukea na rawaka ni wasewase.
- ▶ Na [Creative New Zealand](#) e vakarautaka na ivukevuke, vuli, webinar kei na veivakavulici e yaga vei ira na ilawalawa taucoko ia e vakatabakidua ena kena ivakarau yadua.
- ▶ Na [Institute of Directors Not-for-Profit Hub](#) e vakarautaka vata e vica na ivukevuke, ulutaga kei na idusidusi vei ira na iwasewase sega ni rawa tubu.

Se gadreva tiko ga na veivuke?

Tuvanaka mo dou [veitalanoa](#) se veivosaki kei keitou ena talevoni se vidio (Zoom).

Veitaratara mai kei keitou

Talevoni: 0508 CHARITIES (0508 242 748)
iMeli: info@charities.govt.nz